

RAVELYN

20^e jaargang nr. 1

februari

2002

**Periodiek van de Heemkundekring De
Willemstad**

ISSN 1381-4230

DE RESTAURATIE VAN HET OUDE RAADHUIS 1933-1943

C. van Mastrigt

Als er een harde koude noordelijke wind vanaf het wijde Hollandsch Diep, ongehinderd door de vestingwallen, de vesting binnenwoei en tegen het eeuwenoude raadhuis op de Bovenkade botste, rilden de ambtenaren in de secretarie en trokken de kraag van stofjas of colbertje op. De slecht sluitende ramen met hun verrotte kozijnen waren amper een belemmering om de wind buiten te houden die dan ook een regelrechte aanslag op het anders zo beschutte bestaan van de ambtenaren kon doen. Voerde de wind ook nog eens regen of sneeuw met zich mee, dan kon het gebeuren dat het door hen geproduceerde papierwerk wat te dicht bij de ramen lag, doorweekt werd.

Het geklaag van de ambtenaren hierover was in 1928 voor wethouder C. Dane Gz aanleiding om een vergaand voorstel in het college van b & w te doen. Kozijnen en ramen van met name de voorkant van de secretarie – links van de deur - moesten hoognodig eens vernieuwd worden, want voor een eenvoudige reparatie waren ze al te ver heen. Waarom, zo stelde hij voor, zouden we de gepleisterde voorgevel niet eens van zijn pleisterlaag ontdoen en de gevel in zijn oorspronkelijke zestiende-eeuwse staat herstellen. We kunnen dan van de nu driedelige schuiframen kruisvensters maken. Dit voorstel vond bij burgemeester H. van der Veen en ook – zij het niet van ganse harte – bij medewethouder J.L. Maris steun. Besloten werd hierover de Rijksdienst voor Monumentenzorg in Den Haag te polsen. Op 5 februari 1929 kwam de heer De Hoog van die dienst naar Willemstad om de situatie eens op te nemen en te kijken wat er van de bouwgeschiedenis nog te achterhalen was.

De bouwgeschiedenis in het kort

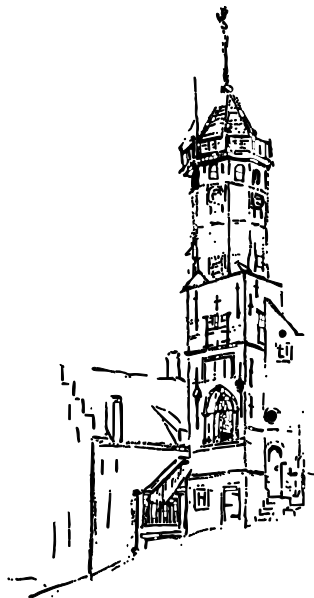
Het raadhuis werd in 1587 gebouwd tegen het binnentalud van de zeedijk, op de westhoek van de Voorstraat. Hiervoor was niet - zoals bij de nog te bouwen kerk - een plaats voor gereserveerd maar er was toevallig op deze gunstige locatie een plaats vrij gekomen omdat kort tevoren het daar staande huis was afgebrand. Het werd een eenvoudig rechthoekig gebouw met een met pannen bedekt zadeldak. Tegen de oostelijke gevel een vierkante toren, ongeveer halverwege overgaand in een achthoek en gesierd met een fraai olijfvormig torenspitsje. Het gebouw leek eigenlijk meer op een kerkje, waar het tot 1607 mede voor diende, dan op een raadhuis.

In 1620 besloot de magistraat van Willemstad eenstemmig om noodzakelijke herstelwerkzaamheden aan het pand te verrichten, de pannen te vervangen door leien en de voorgevel op te trekken. Het raadhuis moest er kennelijk toch wat meer representatief gaan uitzien. Het optrekken van de voorgevel bestond uit het maken van een grote dakkapel in het midden van de lange zijde van het geheel vernieuwde dak en die dakkapel in de daartoe opgetrokken voorgevel op te nemen, een constructie die wel een Vlaamse gevel wordt genoemd. Bovendien werden in het dak nog twee dakkapelletjes aangebracht. In de nieuwe gevel, die evenals de koepelkerk van rode Leidse baksteen werd gemetseld, werden drie kruisvensters aangebracht met hardstenen kozijnen. De oude gevel onder de dakgoot bleef gehandhaafd. We weten alleen van de hoge plint dat die van gele steen was gemaakt. De rest van de gevel en de toren was in 1587 opgetrokken van 'fraai gekleurde' steen. De houten trap naar de roepstoel werd vervangen door een stenen trap.

De korte gevel kreeg ter weerszijden van de toren vier kantelen, waardoor een trapgevel ontstond. Die trapgevel werd versierd met ornamenten. Op het tweede kanteel moest een peer en op het bovenste een vlambol worden geplaatst. De schilder die de ornamenten moest vergulden, spreekt echter in zijn rekening van 'de peren staande bovenop de gevel en de drie appels daaronder'.

Verder werden drie hardstenen wapens geplaatst. Centraal natuurlijk het wapen van prins Maurits, geflankeerd door twee leeuwen, met aan weerszijden het wapen van de stad en van het hertogdom Brabant. Deze wapenstenen werden in hun kleuren geschilderd. Vrouwe Justitia, wier beeld in een nis in de topgevel werd geplaatst, werd verguld en de schaal, zwaard en maliën zwart geverfd. De rollaag van 'goede harde' Bentheimersteen, werd eveneens al het andere hardstenen werk wit geverfd. De heren van de magistraat konden toen het werk klaar was, er met gepaste trots op terug zien.

De ingrijpende en prijzige verbouwing van 1786 betrof hoofdzakelijk het inwendige. Door het afwijken van het stadhuis ten opzichte van de toren werden zware ankers dwars door de toren aangebracht. In 1812 werd de torenspits, die in 1793 al veel te lijden had gehad door de beschieting van de Fransen, van de toren verwijderd omdat op het dak (het achtkant) een semafoor opgericht werd als onderdeel van de kustverdediging. In 1815 werd de semafoor afgebroken en een nieuw, minder fraai spitsje geplaatst.

Deze anonieme tekening uit 1839, die Joop Vermeulen in het Rijksarchief te Den Bosch ontdekte, laat zien dat de trapgevel naast de toren toen al verdwenen was. De trap naar de roepstoel is afgesloten met een hek en de gevelsteen boven de roepstoel bevindt zich kennelijk in de zelfde staat als nu, namelijk zonder afbeelding en met twee verticale gleuven. Een raadsel is wat voor afbeelding deze steen vroeger heeft gehad.

Wat nu in onze ogen een vermindering was, maar toen misschien als verfraaiing werd gezien, was het plaatsen tijdens de renovatie van 1869 tot 1873 van zgn. Engelse ramen en de bepleistering van de voorgevel. De kruisvensters werden toen vervangen door driedelige schuiframen, iets wat men overigens al bijna een eeuw eerder in het Mauritshuis had gedaan. Die vensters waren wat groter van formaat opdat binnen meer daglicht verkregen zou worden. De hardstenen kruiskozijnen moesten daarom verdwijnen. De houten balustrade op de toren werd vervangen door een ijzeren.

In 1926 beschreef M.J. Brusse het raadhuis in een artikelenreeks in de N.R.C. als volgt: "Jammer – dat die voorgevel van 't monumentale raadhuis sedert door 't wansmakelijk nageslacht over de warm ingeleefde en verweerde baksteen in hun eigen geestige versiering van 't metselwerk heelemaal weggesmeerd is achter cement en daarna opgeverfd tot over 't blinker-wit glimmende beeld der gerechtigheid, ja tot in den kettingband rondom den toren, waarvan de sierlijk gewelfde achtkante koepel zielloos plat-gerestaureerd is en de geestige top door een magere spits vervangen, - waarop gelukkig de zeeridder als windvaan dan toch ongerept is mogen blijven staan".

Een aarzelend begin

We weten niet wat de heer De Hoog allemaal van de bouwgeschiedenis heeft weten te achterhalen. Duidelijk was dat archiefstukken niet voldoende waren, maar dat – alvorens een restauratieplan op tafel kon komen – allereerst de cementlaag van de gevel verwijderd moest worden om alle aanwijzingen van plaats en grootte van de oude deur- en raamopeningen te kunnen reconstrueren. Daarom moest er een proef genomen worden met het gedeeltelijk weggappen van de cementlaag. Omdat het cement een dun huidje van de zachte baksteen zou meenemen en er voor de blokverdeling groeven in de baksteen waren gehakt, zou hierdoor nogal wat metselwerk vernieuwd moeten worden. Het afbikken van de gehele gevel zou volgens opgave van een metselaar honderd gulden kosten. Op 1 oktober 1929 deelde de burgemeester in de gemeenteraadsvergadering mede dat de linkergevel tot rechts van de deur thans van de cementlaag was ontdaan, iets wat de gemeenteraadsleden natuurlijk zelf al hadden geconstateerd. De begroting die b & w voor de restauratie indiende bedroeg f 11850.-, welk bedrag diende voor onder meer 5 m3 natuursteen, 70 m2 vergane en stukgeslagen baksteen, 90 m2 muur vlak kappen, 120 m2 voegwerk, timmerwerk aan de goot, 8 eiken kozijnen met ramen, 16 luiken,

1 eiken voordeur met kozijn, 10 meter vensterbank, 130 m2 leidendak aan de voorgevel, 500 kg lood, 35 m2

glas in lood en drie beeldhouwde gevelstenen.

Het raadhuis vóór de restauratie. De stoomtram van de ZNSM reed vanaf 1926 via de Bovenkade, over de Parade naar de steiger. In 1935 werd de trambaan verlegd naar de Benedenkade. De muziekent was al verplaatst in verband met de aanleg van de trambaan, maar werd op last van burgemeester Van der Veen afgebroken tijdens de restauratie omdat deze aan het aanzicht van de nieuwe gevel afbreuk deed. Ook werd de 'Wilhelminaboom' op de Parade, omdat deze qua vorm en volume in de weg stond, omgebakt. Dit zelfde zal naar te verwachten zal zijn, ook met de 'Moerdijkboom' op het gazon voor het Mauritshuis gaan gebeuren, omdat deze kastanjeboom t.z.t. ook het uitzicht op het gebouw zal wegnemen.

Monumentenzorg had geadviseerd de Wilhelminaboom te verplaatsen naar de Groenstraat bij de aansluiting met de Hofstraat of vóór Hotel Bellevue in de as van de Voorstraat. De burgemeester koos echter een meer rigoureuze benadering, iets wat destijds de voorpagina van de N.R.C. haalde.

Op 24 oktober 1929 stortte in New York de handel in aandelen, die de voorgaande jaren steeds koortsachtiger was geworden, ineens. De paniek die daarop volgde en op 29 oktober zijn hoogtepunt beleefde, zorgde voor een wereldwijde crisis. De werkeloosheid kende in de daaropvolgende jaren zijn weerga niet. De gemeenteraad vond er de tijd niet naar om geld aan een restauratie te besteden. Dat hiermee de werkvoorziening van Willemstadse vaklui gediend zou zijn vond men geen argument.

De komende jaren zou de zaak nog regelmatig in de gemeenteraad aan de orde komen, maar zonder succes. Ook een pleidooi tijdens een raadsvergadering van voorzitter pastoor Juten van de vereniging Mooi Willemstad, een vereniging tot bevordering van het vreemdelingenverkeer, behoud van natuurschoon en monumentenzorg, vond geen weerklank. Het argument dat een restauratie het bezoek van toeristen zou doen toenemen tot groot voordeel van de kwakkelende winkelstand kon de gemeenteraadsleden niet tot het opentrekken van de portemonnee verleiden. Dat naar de mening van de vereniging de Willemstadse bevolking bereid was een kleine bijdrage voor de restauratie op zich te nemen, was aan dovemansoren besteed.

Toch zou de restauratie de gemeente niet zo veel hoeven te kosten. De Rijksdienst voor Monumentenzorg te Den Haag stond volledig achter de restauratieplannen en adviseerde het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen tot het verlenen van een subsidie. Een subsidie van veertig procent van het Rijk werd toegezegd en van de Provincie Noord-Brabant kon ook nog wat verwacht worden. Voor de voor de gemeente resterende vijfduizend gulden zou een veertigjarige lening worden aangegaan. Raadslid A. Oosters, oud-opzichter van de gemeente, zei dat de voorgevel zestig jaar geleden ook gerestaureerd was en dat het toen naar de eisen van de tijd was. "Wie weet of over veertig jaar de eisen weer niet zo zijn veranderd dat de gevel dan weer zou moeten worden gemaakt zoals hij op dit ogenblik is". Het voorstel van b & w om een geldlening aan te gaan werd met vijf stemmen tegen en één stem voor (C. Dane Gz) verworpen.

In 1931 probeerde b & w nog eens de raad zover te krijgen om tot restauratie over te gaan. "Maar zoals het altijd gaat, het hinkende paard komt achteraan". En dat was de geldkwestie. De financiële lasten vonden de raadsleden zo zwaar, dat ze er tegenop zagen. Een alternatieve begroting was opgesteld door "Mooi Willemstad", maar werd van tafel geveegd als zijnde niet realistisch. Toen burgemeester Van Veen voorstelde om pastoor Juten een historische uitleg over het gebouw te laten geven, liet Oosters weten toch bij zijn standpunt te blijven, J.A. Maris Wz vond dat de raad geen raad nodig had, maar J.L. Maris vond het niet nodig dat ze zich nu al 'warme hoofden' zaten te praten, zonder te weten wat Juten te vertellen had. Met vier tegen drie stemmen kreeg pastoor Juten de gelegenheid zijn historische uitleg te geven. Het mocht echter niet baten, want met vijf tegen twee (C. Dane Gz en J.H. Dane) werd besloten niet tot restauratie over te gaan.

Twee maanden later werd besloten de schoongemaakte gevel weer te pleisteren en de ramen sluitend te maken, dit alles voor een bedrag van f 150,-. Gedeputeerde Staten drongen er echter met klem aan om het besluit tot bepleistering van de gevel in te trekken, maar de gemeenteraad had hier geen oren naar.

In de kranten deden de discussies over de restauratie veel stof opwaaien, getuige de vele ingezonden stukken.

De commissaris der koningin Van Ryckevorsel bracht een bezoek aan de gemeente en adviseerde een vertegenwoordiger van Monumentenzorg de gelegenheid te geven om in een raadsvergadering uiteen te zetten wat thans aan de gevel zou kunnen worden gedaan om de ramen te repareren zonder dat een toekomstige restauratie onmogelijk gemaakt zou worden. Hij vond dat zoiets niet mocht worden behandeld door een plaatselijke opzichter, maar door een deskundige. Er was ook geen plaats voor een vereniging als "Mooi Willemstad", maar alles moest gebeuren onder toezicht van de Rijksdienst voor Monumentenzorg. Met de kleinst mogelijke meerderheid werd het voorstel van b & w aangenomen om iemand van Monumentenzorg uit te nodigen

Het raadhuis met links de van de cementlaag ontdane gevel die rechts nog gedeeltelijk bepleisterd en geblokt is

De restauratie

Op 29 oktober 1931 kwam de heer De Hoog van Monumentenzorg in de vergadering. We weten niet wat hij allemaal naar voren heeft gebracht, maar wel dat hij de raad kon overtuigen om tot restauratie over te gaan. Dit zou dan om financiële redenen in fases moeten gebeuren. Met vier tegen drie stemmen werd het voorstel van de burgemeester om in beginsel te besluiten de gevel van de secretarie te restaureren aangenomen.

De Willemstadse architect C. de Rooij kreeg opdracht om de restauratie voor te bereiden. Supervisie had de architect Oger van Monumentenzorg. Nadat de toekenning van een subsidie eindelijk afkwam, kon hij op 3 januari 1933 een begroting indienen. Voor een bedrag van 780 gulden zouden twee zandstenen kruiskozijnen met de daarbij behorende eikenhouten vulkozijnen, ramen, tochtramen (glas in lood) en buitenluiken en nog wat bijwerk geplaatst worden. Het werk werd verricht door Willemstadse aannemers – met name W. de Zwart, maar later ook door Oosters en Herwig – , schilders en smeden. Sommigen werden later uitgesloten omdat ze te slecht werk afleverden, zoals het smeedwerk door de scheepswerf. Alleen de steenhouwer en de leidcker kwamen van elders. Het uurloon van een metselaar of timmerman bedroeg toen dertig cent en dat van een opperman twintig cent.

Toen het resultaat van de gedeeltelijke restauratie zichtbaar begon te worden, was het duidelijk dat het hier niet bij kon blijven, maar dat het gehele gebouw gerestaureerd moest worden.

Op de Monumentendag 1933 werden (in Den Haag?) door dr. Kalf van Monumentenzorg foto's opgehangen van het Willemstadse raadhuis met pleisterlaag en met de nieuw aangebrachte ramen. Dr. Kalf werd verzocht de complimenten over de begonnen restauratie aan b & w van Willemstad over te brengen. Zonder noemenswaardige strubbelingen zijn de begrotingen voor de volgende jaren door de raad goedgekeurd en werden subsidies van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en van de Provincie ontvangen. Met name wethouder C. Dane Gz, die ook lid van de Provinciale Staten was, maar ook burgemeester H. van der Veen waren de stuwende krachten achter de restauratie, terwijl de vereniging "Mooi Willemstad" de publieke opinie ten gunste van de restauratie bleef beïnvloeden.

In de toelichting bij de begroting van 1936, toen ook de topgevel van de pleisterlaag was ontdaan, schrijft de architect dat die uit verschillende soorten baksteen heeft bestaan. Volgens tussen de wapens zittende steen, leek het hem dat de topgevel, in afwijking van de ondergevel, welke licht geel getinte steen heeft, uit

rode steen is opgebouwd. Van de oude topgevel was de topgevelafdekking nog te gebruiken, de twee voluten van de beëindiging der ojieven en de twee afdekplaten met bekroningen. Zoals uit het bestek uit 1620 al bleek, werd toen de nieuwe topgevel van rode Leidse steen opgebouwd. De koepelkerk, van dezelfde steen, heeft ondanks de vele restauraties nog steeds een overwegend rode kleur; bij het stadhuis is na de restauraties hiervan weinig te zien. Van het grote contrast tussen de gele ondergevel en de rode topgevel is – en misschien wel beter ook – weinig overgebleven en resteert er nu een aangename mengeling van allerlei soorten steen.

In de begroting van 1937 was een bedrag van f 3700,- opgenomen voor de restauratie, onder andere f 500,- voor drie zandstenen wapenstenen; in 1938 f 518,- voor restauratie van een zandstenen lichtkozijn in de achtergevel en f 2185,- voor restauratie van de toren.

In 1940 schatte men dat de restauratie nog ongeveer f 19195,40 zou gaan kosten. Op 5 juni was de restauratie voltooid van de voorgevel, een gedeelte achtergevel, de toren (uitgezonderd de torenvoet), alsmede de wapenborden in de voorgevel. De nog uit te voeren restauratie betrof het leien dak, de torenvoet met trap, de achtergevel, de raadselder voor archiefberging en de inwendige verandering.

De linkergevel is gerestaureerd en het dichtgemetselde raampje uiterst links is weer in oude staat hersteld.

De rechtergevel staat nog in de steigers.

De wapenstenen

Vanouds prijkten aan de voorgevel de wapens van prins Maurits, Willemstad en het hertogdom Brabant. In 1798 zijn de wapens, zoals overal in de Bataafse Republiek, uitgehakt.

Bij de restauratie wilde men weer nieuwe wapenstenen plaatsen. De rijksbeeldhouwer Van der Schaft zou gratis de gipsmodellen van het wapen van prins Maurits, het stadswapen en het provinciewapen maken en de beeldhouwer van Den Haag Pieterse zou het zandstenen beeldje van Vrouwe Justitia restaureren, alsmede het leeuwte met provinciewapen, dat op de topgevel stond, als er tenminste geen oude voorradig was.

Waarom er in de plaats van het provinciewapen het wapen van Jan IV van Glymes werd geplaatst, heb ik niet in archiefstukken kunnen vinden. Deze Jan IV (1528-1567), markies van Bergen op Zoom, medestrijder van Willem van Oranje en op wiens last de Ruigenhil werd ingepolderd, verdient overigens alleszins via zijn wapen gememoreerd te worden. Met het raadhuis had hij echter niets van doen.

In februari 1937 werden de drie nieuwe wapenstenen aangebracht.

Raadselachtig blijft de steen boven de roepstoel van de toren. Mogelijk heeft hier tot 1798 ook een wapen ingestaan. Architect De Rooij vermeldt over de werkzaamheden in 1938 "boven de pui een nieuwe gevelsteen met gebeeldhouwde figuur". Uit niets blijkt echter dat de huidige toestand, dus een lijst zonder steen, verschilt met die uit de negentiende eeuw. Op de tekening uit 1839, hoewel schetsmatig, zijn binnen de lijst twee verticale gleuven te zien, die nu ook te zien zijn.

Waar het leeuwte met provinciewapen is gebleven is niet bekend. Is het wel teruggekomen en in de oorlog afgeschoten? De topgevel wordt nu bekroond met een pinakel.

Het uurwerk

Er kwamen nieuwe wijzerborden, die door de schilder met ducatengoud werden beschilderd.

Getracht zou worden, en dit is kennelijk ook gelukt, om de wijzers van de klok om te bouwen. Tot dusver was er alleen een uurwijzer en men wilde er nu ook een minutenwijzer bij hebben.

De oude uurwijzer was zo groot als nu uur- en minutenwijzer samen. Op oude foto's is dan ook steeds te zien dat de klok schijnbaar tien voor vier, vijf voor vijf, zes uur of dergelijke tijden aanwijst.

De deuren

De Rooij vond de twee halve deuren van de hoofdentree 'buiten alle architectuur'. Hij stelde voor om één deur te maken en omdat die eigenlijk te breed zou zijn, daarin een klinket aan te brengen. Monumentenzorg kon zich daarin vinden. Het kwam hun architect voor dat een klinket, gezien de bastaardbreedte van de toegangsopening, vroeger ook moest hebben bestaan.

De toren

Het lood- en zinkwerk van het dak van de toren bleek, evenals de kroonlijst die ongeveer 14 jaar geleden was vernieuwd, bij het herstel van het leien dak geheel verrot te zijn. Het inwendige metselwerk der muur bleek totaal hol te zijn. Dit werd hersteld met betonvullingen en met nieuw metselwerk.

De oude puitrap en de muren werden gesloopt en opnieuw opgemetseld met aan de buitenzijde baksteen en met nieuwe zandsteen. De trapbalustrade van hardsteen evenals de treden en dorpels.

Over het gewelf van de roepstoel, waarvan het pleisterwerk vóór de restauratie rood was geverfd, werd een vloer van gewapend beton gelegd met een inwendige koppeling aan het gewelf om dit als het ware op te hangen.

De gevels weerszijden de toren, evenals die tegen het huis van de heer J.A. Maris Wz, werden weer als vanouds voorzien van een trapgevel.

Het arrestantenlokaal, in de ruimte onder de toren en voor dit doel niet meer geschikt, werd verbouwd tot archiefruimte en kreeg via een gemetseld trapje toegang naar de secretarie. Eigenlijk waren de kelders onder het raadhuis voor het archief bestemd. Die waren in gebruik bij A. Ruitenbergh voor zijn kolenhandel. De pas opgerichte luchtbeschermingsdienst kon, nadat de pikzwarte muren van de kalklaag waren ontdaan, deze ruimten in gebruik nemen.

Ontwerpen voor consoles onder de zolderbalken van de secretarie

De inwendige restauratie

In 1942 kreeg de gemeente subsidie van wat toen heette, het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming. Gevraagd was om een rijksbijdrage voor het maken van een nieuwe vloer in de raadszaal en in de burgemeesterskamer, alsmede voor een lambrisering en schouw in de raadzaal. De Rijkscommissie Monumentenzorg deelde mee dat de raadszaal ook zonder lambrisering bruikbaar was en dat een schouw niet nodig was omdat er centrale verwarming was. Er was geen bezwaar tegen deze verfraaiing, maar dan wel op eigen kosten. Voor de nieuwe vloer werd wel een bijdrage gegeven.

De indeling van de secretarie voldeed ook niet meer. Voor de verbouwing was al materiaal aanwezig maar er was inmiddels een bouwverbod ingesteld. Een ontheffing werd niet verkregen. Inmiddels was de beruchte N.S.B. er Van Campen, burgemeester van Dinteloord, waarnemend burgemeester van Willemstad geworden. Hij schakelde zijn vrienden van het hoofdkwartier der N.S.B. in om toch ontheffing te verkrijgen. Waarschijnlijk is dat gelukt, want in 1943 werd er blijkens rekeningen nog gewerkt.

En klus zonder einde

Bij de oorlogshandelingen in november 1944 liep het raadhuis zware schade op. De herstellingen werden gedaan in de trant van de restauratieplannen.

In 1961 werd de strijd aangeboden tegen de grote klopper en houtworm. Een aantal balken en stutten werden vernieuwd. In 1978 kreeg Vrouwe Justitia weer een opknopbeurt en in 1982 werd voor een halve ton aan o.a. dak- en gootwerk besteed. In 1999 werd het oude raadhuis, dat zijn functie al in 1973 had verloren, door de gemeente Moerdijk verkocht. De verwaarlozing en de leegstand van de laatste jaren zijn het pand aan te zien. Gelukkig is het gebouw nu in de goede handen van mevr. Van Gorsel (ook eigenaresse van het Arsenaal) gekomen en is de fa. Herwig bezig aan een restauratie.

Bronnen restauratie raadhuis:

RegAWB: o.a. Oud Archief Willemstad 530 (bestek 1620); Adm. Archief Willemstad 2218/19/20 (notulen raad), 2795 t/m 2799 (restauratie stadhuis) 5531/32 (idem – voorl. inventaris)

C.A.I.L.van Nispen: Enkele wetenswaardigheden van het voormalig stadhuis van Willemstad.

Foto's: Collectie J. Bandsma